
110 år med norsk kirurgi

AKTUELT I FORENINGEN

STIG KRINGEN

stig.kringen@legeforeningen.no

Samfunnspolitisk avdeling

Norsk kirurgisk forening ble opprettet i 1911 og har 110-årsjubileum i år. Som bartskjærere var kirurgene allerede fra 1597 organisert i landets første legeforening, nemlig Bartskjærerlauget.

LEDER NKF: – Livet som kirurg innebærer et profesjonelt og privat tilsnitt, et ansvar og en måte å arbeide på, som jeg opplever som temmelig unikt for kirurgien, sier John Christian Glent. Foto: Legeforeningen.

Bartskjærer er den historiske yrkesbetegnelsen for en person som drev som barberer og lege, særlig kirurg. Og det var sønnen til den siste formann i Bartskjærerlauget som tok initiativet til å grunnlegge Bergen Lægeforening, som senere ble til Lægeforeningen i 1886.

Norsk kirurgisk forening (NKF) er en felles forening for 10 kirurgiske spesialiteter med cirka 3600 medlemmer. Generellkirurgi, ortopedi, gastrokirurgi, urologi, karkirurgi, thoraxkirurgi, bryst-endokrinkirurgi, nevrokirurgi, plastikkirurgi og barnekirurgi.

Samtidig tar NKF opp de fagemnene som faller mellom spesialitetene slik som traume, brokk- og bukveggskirurgi samt mye mer.

Godt samarbeid

Leder for NKF, John Cristian Glent, forteller at samarbeidet mellom de kirurgiske spesialitetene fungerer godt. Han tror dette beror på de mange særegne faktorene som forener kirurgene som gruppe.

– Livet som kirurg innebærer et profesjonelt og privat tilsnitt, et ansvar og en måte å arbeide på, som jeg opplever som temmelig unikt for kirurgien. Det blir som en velfungerende familie hvor vi alle har våre særegenheter, men en klar felles forankring i en kirurgisk identitet.

NKF-lederen peker på at utviklingen de siste 110 årene har gått fra den «generelle» kirurgen som opererte alt, til generell kirurgi med subspecialiteter og senere flere hovedspesialiteter. Paraplyen har blitt til underveis, og derav en svært naturlig konstellasjon for kirurgene å arbeide i.

– 110 år etter foreningen ble grunnlagt har den aldri vært mer aktuell for sine medlemmer enn nå. Grunnstammen i dette familietreet er generalisten. Generellkirurgen, generellortopeden - en rolle og spesialitet som de fleste norske sykehus er fullstendig avhengige av for å ta hånd om egen populasjon. Samtidig er universitetssykehus-spesialistene også avhengig av at det basale kan ivaretas utenfor universitetssykehusene, sier Glent.

Rask utvikling

Kirurgien er i en voldsom utvikling, i likhet med medisinen generelt, og det kommer stadig bedre behandlingsalternativer til pasientene. At sykehusene har gode vilkår slik at alle pasienter får samme tilgang på ny behandling, er viktig.

– Dette er veldig aktuelt i NKF. Så kan man spørre seg hvordan en bred paraply kan holde seg aktuell i en stadig mer gren-spesialisert verden. Her er det viktig hvor vi bor og hvilket oppdrag som er gitt sykehusene. Mens utviklingen blir stadig mer gren-spesialisert øker behovet for generalistene. Samtidig trenger det ikke være en motsetning mellom generalisten og gren-spesialisten, en kan være begge deler, men det må legges til rette for det.

Å virke for sykehusvesenets utvikling er et av NKF's formål. På spørsmål om hva foreningen har oppnådd på dette feltet, svarer Glent:

– Jeg kan snakke for min tid i NKF. En viktig sak var å få beholde generell kirurgi som spesialitet. Dagens sykehusstruktur og akuttkirurgi baserer seg i stor grad på denne spesialiteten og vi kommer til å trenge mange generellkirurger også i fremtiden. Mye arbeid de siste årene har blitt viet til ny spesialistutdanning i tillegg til en hel rekke andre prosesser opp mot myndighetene. Samtidig ønsker vi å være tydelig til stede i hverdagen til norske kirurger. 3600 kirurger får medlemsbladet Kirurgen fire ganger i

året, vi arrangerer høstmøte for åtte spesialiteter og 1600 kirurger hvert år. I tillegg til dette arrangerer vi andre seminarer, kurs og webinarer for å styrke norsk kirurgi og norske kirurger.

Siden 2015 har NKF hatt sin egen Forening for Unge Norske Kirurger (FUNK) som, i likhet med NKF, er en spesialitetsovergrepene forening for kirurgiske LiS.

– Arbeidet for kirurger i utdanning er den viktigste investeringen vi gjør for fremtiden, så det er svært viktig for NKF å styrke FUNK.

– *Hva er de største milepælene i NKF sin 110 år lange historie?*

– For min del blir det da Olaug Villanger ble første kvinnelige leder i 2009, ganske nøyaktig 100 år etter at Louise Isachsen ble Norges første kvinnelige kirurg. Med Olaug Villanger som leder, ble det bekreftet at det maskuline hegemoniet i medisinen, og kanskje kirurgien spesielt, var over. Og jeg er kanskje inhabil, men vil også trekke frem etableringen av Forening for Unge Norske Kirurger i 2015.

Kirurgene også har jobbet frem retningslinjer for håndtering av kirurgiske pasienter i forbindelse med covid-19-pandemien.

– Det er viktig for mange foreninger, også oss kirurger, å sørge for at våre medlemmer har tilstrekkelig beskyttelse mot covid. Spesielt i en tidlig fase hvor praksisen på sykehusene var svært forskjellig, kunnskapen liten og evidensen minimal, avslutter Glent.

Publisert: 16. august 2021. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. juli 2026.